

Alueiden komitean lausunto aiheesta työmarkkinoiden ja alueellisten tarpeiden vastaavuus matkailualalla

(2009/C 200/03)

ALUEIDEN KOMITEA

- toteaa, että matkailulla on merkittävä vaikutus kaikkien jäsenvaltioiden bruttokansantuotteeseen, vaikka matkailuelinkeinon kansantaloudellinen rooli ja merkitys sekä vaikutus paikalliseen ja alueelliseen talouskehitykseen vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioiden välillä;
- kiinnittää huomiota matkailuelinkeinon edessä oleviin haasteisiin, joista tärkeimpänä mainittakoon talouden taantuma. Tätä taustaa vasten matkailuelinkeinon vahvistaminen ja alan yrittäjyyden tukeminen on välttämätöntä, kun otetaan huomioon myös matkailun sosiaalinen ulottuvuus työllisyyden ja alueellisen yhteenkuuluvuuden näkökulmasta;
- korostaa, että matkailua on kehitettävä kestävyysperiaatteen mukaisesti, jotta vältetään luonnonvarojen tuhlaaminen ja luonnonympäristön tuhoutuminen. Kohdealueen luonnonrikkauksia on kunnioitettava ja niitä on hyödynnettävä siten, että tavoitteena on matkailun kehittäminen pehmeällä ja kestävyysperiaatetta kunnioittavalla tavalla. Tavoitteena on oltava ympäristön suojeleminen ja arvostaminen, sen säilyttäminen tuleville sukupolville sekä suotuisten olosuhteiden luominen uusien työllistymismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Esittelijä: Konstantinos Tatsis (EL, PPE) Draman, Kavalan ja Ksanthin läänien yhteisen hallintoelimen puheenjohtaja

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että matkailulla on merkittävä vaikutus kaikkien jäsenvaltioiden bruttokansantuotteeseen, vaikka matkailuelinkeinon kansantaloudellinen rooli ja merkitys sekä vaikutus paikalliseen ja alueelliseen talouskehitykseen vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioiden välillä.

2. panee merkille, että vaikka matkailu on useiden aluetalouksien tärkein vaurauden lähde, asian yhteiskunnallinen ulottuvuus on tähän asti jäänyt erittäin rajalliseksi. Komitea onkin tyytyväinen komission tiedonantoon aiheesta "Uudistettu EU:n matkailupolitiikka: kohti vahvempaa kumppanuutta Euroopan matkailualan hyväksi" sekä kestäväää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskevaan toimintaohjelmaan.

3. on tyytyväinen siihen, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (Lissabonin sopimus) 195 artiklassa matkailulle on myönnetty asema EU:n täydentävän toiminnan alana. Komitea toivookin, että Lissabonin sopimus ratifioitaisiin mahdollisimman pian, jotta EU:n matkailualan toiminnalle saataisiin vahva oikeudellinen perusta.

Matkailun rooli

4. korostaa matkailun moninkertaista merkitystä ja roolia, koska sillä on suuri vaikutus sekä koko Euroopan talouteen että useiden jäsenvaltioiden kansantalouksien kehitykseen ja bkt:n kasvuun. Sivistyksellisen ja terveydellisen sekä mielekkääseen vapaa-ajan viettoon ja virkistykseen liittyvän merkityksensä lisäksi matkailun kehittämisellä on samalla myös merkittäviä työllisyysvaikutuksia, kun otetaan huomioon, että useiden ammattien harjoittaminen riippuu matkailijavirroista ja että matkailuyrityksissä ja niiden ympärillä työskentelee suuri määrä ihmisiä.

5. toteaa lisäksi matkailun edistävän laajempaa sosiaalista koheesiota, sillä se tarjoaa kehitys- ja yritystoimintamahdollisuuksia erityisesti sellaisilla alueilla, joilla ei ole muita vaurauden lähteitä, ja levittää siten osan syntyvästä taloudellisesta tuotoksesta yhteisöön. Alueilla, joilla väestö on pitkään vähentynyt ja joilla on taloudellisia vaikeuksia, kasvava matkailuelinkeino voi jopa olla vastavoima, joka joissain tapauksissa kääntää kielteisen kehityksen ja edistää välttämätöntä rakennemuutosta.

6. pitää tähdellisenä sen korostamista, että edistäessään eurooppalaisten liikkumista matkailulla on tärkeä rooli eurooppalaisen sosiaalisen tietoisuuden kehittämisessä. Matkailu tutustuttaa kansalaiset muihin jäsenvaltioihin, yhteisökulttuureihin ja eri maihin,

mikä yhtäältä vahvistaa monimuotoisuuden kokemista, toisaalta lisää tunnetta yhteisistä perspektiiveistä. Kansalaisten liikkuminen, jota matkailun kehittyminen Euroopan alueilla lisää, on yksi Euroopan unionin kansalaisuuden perustekijöistä.

7. panee merkille, että matkailun kehittyminen liittyy suoraan ympäristön ja kulttuurin kaltaisiin aloihin. Ympäristönäkökulmasta on tärkeää tukea poliittisia toimenpiteitä kestävyysperiaatteen mukaisen ja elinkelpoisen matkailun kehittämiseksi, jotta ympäristöä voidaan hyödyntää siten, että sitä samalla suojellaan. Matkailu antaa mahdollisuuden hyödyntää sekä nykyaikaista kulttuurituotantoa että Euroopan rikasta kulttuuriperintöä.

8. korostaa, että matkailu tarjoaa aluetasolla pysyviä työllistymismahdollisuuksia. Edistäessään ja vahvistaessaan työllisyyttä se vaikuttaa tärkeällä tavalla Lissabonin strategian työllisyystavoitteiden saavuttamiseen.

Matkailuelinkeinon haasteet aluetasolla

9. kiinnittää huomiota matkailuelinkeinon edessä oleviin haasteisiin, joista tärkeimpänä mainittakoon talouden taantuma. Tätä taustaa vasten matkailuelinkeinon vahvistaminen ja alan yrittäjyyden tukeminen on välttämätöntä, kun otetaan huomioon myös matkailun sosiaalinen ulottuvuus työllisyyden ja alueellisen yhteenkuuluvuuden näkökulmasta.

10. korostaa, että matkailua on kehitettävä kestävyysperiaatteen mukaisesti, jotta vältetään luonnonvarojen tuhlaaminen ja luonnonympäristön tuhoutuminen. Kohdealueen luonnonrikkauksia on kunnioitettava ja niitä on hyödynnettävä siten, että tavoitteena on matkailun kehittäminen pehmeällä ja kestävyysperiaatetta kunnioittavalla tavalla. Tavoitteena on oltava ympäristön suojeleminen ja arvostaminen, sen säilyttäminen tuleville sukupolville sekä suotuisten olosuhteiden luominen uusien työllistymismahdollisuuksien kehittämiselle.

11. toteaa, että matkailuun liittyvien aluetason maankäyttösuunnitelmien avulla voidaan päästä oikeaan tasapainoon yritystoiminnan kehittämisen ja luonnonympäristön hyödyntämisen välillä ja siten välttää eri alueilla luonnon- ja energiavarojen tuhlaaminen. Eräillä alueilla on jo asetettu yläraja hotelliyksiköiden määrälle. Tällaisesta käytännöstä olisi syytä keskustella hyvien toimintamallien keskinäisen vaihdon yhteydessä. Tässä yhteydessä komitea suosittaa konkreettisten kriteerien käyttöönottoa kyseisen ylärajan arvioimiseksi alueellisten kehitystarpeiden, sosiaalisten tarpeiden ja uusien työpaikkojen luomisen näkökulmasta.

12. toteaa, että matkailualalla on kolmenlaista kilpailua. Ensinnäkin on ulkoista kilpailua Euroopan unionin alueella ja sen ulkopuolella sijaitsevien kansallisten matkakohteiden välillä. Toiseksi on sisäistä kilpailua eri eurooppalaisten kohteiden välillä. Kolmanneksi kunkin maan omat matkakohteet kilpailevat keskenään. Kullakin näillä kilpailumuodoilla on omat erityispiirteensä, ja niihin on sovellettava erilaisia lähestymistapoja.

13. huomauttaa, että yksi matkailuelinkeinon lisähaasteista on kausiluonteisuus. Ongelman luonteen vuoksi sitä ei tule pyrkiä ratkaisemaan valtakunnallisella vaan alueetasolla, koska kausiluonteisuus liittyy sosiaalisiin ja alueellisiin erityispiirteisiin, jotka vaikuttavat suoraan matkailijavirtoihin. Sen sijaan valtakunnallisella tasolla voidaan kehittää monipuolisia ja toisistaan poikkeavia matkailutuotteita kutakin vuodenaikaa varten.

14. toteaa, että matkailuala on ennen kaikkea palveluala, jolle on ominaista tiukka kilpailu ja laatuvaruudet asiakkaat. Näin ollen matkailualan työvoiman on oltava riittävän laadukasta ja hyvin koulutettua.

15. kiinnittää huomiota tarpeeseen vahvistaa matkailualan yrityksiä, jotta ne kykenevät houkuttelemaan korkeasti koulutettuja ja päteviä työntekijöitä. Tämä mahdollistaa matkailutuotteiden dynaamisen kehittämisen yleiseurooppalaisella tasolla sekä vierailijoille tarjottavien palveluiden oleellisen parantamisen, mikä lisää Euroopan matkailukohteiden houkuttelevuutta.

16. korostaa tarvetta vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä *Think Small First* (pienet ensin) -periaatteen mukaisesti. Kyseiseen periaatteeseen viitataan eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevassa *Small Business Act* -aloitteessa. Matkailuala muodostuu ennen kaikkea

pk-yrityksistä. Sen vuoksi niiden toimintaa sääntelevien lainsäädäntöpuitteiden on suosittava kyseisiä yrityksiä nykyistä enemmän. Lisäksi on ryhdyttävä suoriin toimenpiteisiin nykyisten työpaikkojen säilyttämiseksi ja uusien työllistymismahdollisuuksien luomiseksi.

17. tähdentää, että matkailuelinkeinoa on vahvistettava yleisemmän eurooppalaisen kehityspolitiikan puitteissa siten että otetaan huomioon Euroopan unionin ensisijaiset kehitystavoitteet ja tärkeimmät kehitysvälineet.

18. ehdottaa, että toteutetaan julkisia ja yksityisiä aloitteita, joilla edistetään Euroopan alueiden välisten lento- ja meriliikenneyhteyksien parantamista unionin kansalaisten liikkuvuuden lisäämiseksi.

19. huomauttaa, että kehityspolitiikan kahdesta peruspilarista ensimmäisenä on ympäristön hyödyntäminen ja suojeleminen kestävän kehityksen puitteissa.

20. toteaa, että toisena peruspilarina on matkailun sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen siten, että otetaan huomioon työpaikkojen turvaaminen sekä tarve levittää matkailun tuoma vauraus laajemmalle koko yhteiskuntaan.

21. ehdottaa tässä yhteydessä, että tehdään aloitteita matkailualan työllisyystilanteen parantamiseksi käynnistämällä työntekijöille tarkoitettuja koulutusohjelmia, ryhtymällä toimenpiteisiin matkailun yhdistämiseksi ympäristönäkökohtiin ja kestävän matkailukehityksen tukemiseen, edistämällä uusien teknologioiden käyttöönottoa alueellisten matkailutuotteiden yhteydessä, yhdistämällä kyseiset tuotteet kulttuurin ja yleisesti palveluiden tarjontaan, edistämällä matkailukohteiden verkottumista Euroopan tasolla ympäristönsuojelun hengessä, tuomalla esiin paikallisia tuotteita, parantamalla tarjolla olevien palvelujen laatua sekä edistämällä sellaisia yrityskäytäntöjä, jotka tukevat laajempaa sosiaalista kehitystä ja vaurauden leviämistä paikallisyhteisöihin.

22. katsoo, että nykyisiä käytäntöjä ja yhteisön toimia, kuten sosiaalista matkailua Euroopassa koskevaa valmistelutoimea ja "matkailun huippukohteet" (*destinations of excellence*) -aloitetta, on vahvistettava ja niiden alakohtaista soveltamista lisättävä. Sen vuoksi komitea on tyytyväinen käytäntöön, että vuosittain nimitetään useita kategorioita, joihin kiinnitetään vuodesta toiseen huomiota, jotta varmistettaisiin ajallinen jatkuvuus sisältöjen muuttuessa. Komitea kehottaa lisäksi Euroopan komissiota tekemään aloitteen paikallis- ja alueviranomaisien rajatylittävän ja alueiden välisen yhteistyön tukemiseksi, jotta voidaan edistää yhteisiä matkailutuotteita.

23. korostaa tarvetta edistää vaihtoehtoisia matkailumuotoja, jotta voidaan hyödyntää kaikki tarjolla olevat mahdollisuudet sekä luoda uusia palveluita ja edistää uusia tuotteita.

24. ehdottaa kestävästä matkailukehityksestä koskeva eurooppalaisen mallin luomista. Malli voisi perustua ohjelmaan, johon sisältyy kulttuuritarjonnan integroiminen matkailutuotteisiin, ympäristönsuojelu, eurooppalaisten matkailutuotteiden kilpailukykyyn parantaminen, alueiden välisten lento- ja meriliikenneyhteyksien parantaminen, rittäjyyden korostaminen sekä uusien teknologioiden käyttöönotto.

25. ehdottaa, että Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskukseen (Cedefop) roolia yhdyssiteenä alueviranomaisiin vahvistetaan ja että sitä pyydetään jatkamaan matkailualalla tarvittavan osaamisen tutkimista alueellisten tarpeiden ja tavoitteiden pohjalta, jotta voidaan parantaa työllistymismahdollisuuksia sekä tarjottavien palveluiden laatua.

26. ehdottaa, että hyödynnetään paikallisista työllisyys suunnitelmista Euroopassa saatuja kokemuksia käyttämällä mallina kokeiluhankkeina toteutettuja 89 paikallista työllisyys sopimusta ja että laaditaan aluetason suunnitelmia yhteistyössä paikallisten ja alueellisten itsehallintoviranomaisten, matkailu-, virkistys- ja kulttuurialan edustajien, kyseisten alojen työntekijöiden edustajien sekä eurooppalaisen vaihtoehtomatka ilun sosiaalisten sidosryhmien kanssa, jotta voidaan harjoittaa johdonmukaista

politiikkaa matkailualan työllisyyden parantamiseksi aluetasolla. Lisäksi ehdotetaan, että kyseisten suunnitelmien puitteissa toteutettavia toimenpiteitä voidaan rahoittaa rakennerahastoista.

27. ehdottaa, että ryhdytään toimenpiteisiin alueellisilta lentotaseilta perittävien verojen väliaikaiseksi pienentämiseksi, jotta voidaan lisätä liikennettä kyseisillä lentotaseilla sekä vahvistaa niiden suoraa yhteyttä matkailijavirtojen lähteisiin.

Bryssel 22. huhtikuuta 2009

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Luc VAN DEN BRANDE
